

POSUDEK VEDOUcí DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno diplomanta:	Tereza Picková
Téma práce:	Stíhání zločinů podle mezinárodního práva spáchaných během konfliktu na Ukrajině
Rozsah práce:	209 409 znaků vlastního textu včetně mezer (80 stran, z toho 63 strany vlastního textu)
Datum odevzdání práce:	10. října 2024

1. Aktuálnost (novost) tématu

Diplomantka se ve své práci zaměřila na aktuální a relevantní téma stíhání zločinů podle mezinárodního práva spáchaných během konfliktu na Ukrajině. Téma budí v posledních letech velký zájem jak mezi odborníky na mezinárodní práva, tak v řadách států, stále zde ale existuje řada nedořešených otázek, proto lze volbu tématu považovat za vhodnou.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Zpracování tématu kladlo na diplomantku střední nároky. Na straně jedné ke stíhání zločinů podle mezinárodního práva obecně i k tomuto stíhání v kontextu války na Ukrajině již existuje poměrně bohatá literatura. Na straně druhé konflikt na Ukrajině bohužel stále trvá a objevují se nové skutečnosti, iniciativy a návrhy, na něž je třeba reagovat. V práci dominuje využití metody deskriptivní, analytické a komparativní, což odpovídá jejímu zaměření.

3. Formální a systematické členění práce, použité zdroje

Po formální i jazykové stránce je práce na slušné úrovni a neobsahuje žádné zásadní gramatické, stylistické či terminologické chyby.

Práce má logickou strukturu – tvoří ji úvod, kapitola věnovaná konceptu zločinů podle mezinárodního práva, kapitola týkající se páchaní těchto zločinů během konfliktu na Ukrajině, kapitola zaměřená na institucionální a procesní mechanismy a závěr. Práce také obsahuje seznam zkratk a seznam použité literatury.

Pokud jde o zdroje, vychází práce z mezinárodních smluv (např. Římský statut MTS), vnitrostátní legislativy (zejména Ukrajiny, Ruské federace a České republiky), soudních rozhodnutí (Mezinárodního soudního dvora aj.), dokumentů mezinárodních organizací (např. zprávy vyšetřovacích misí OSN a OBSE) a odborné literatury, převážně zahraniční provenience. Počet využitých zdrojů i jejich volba odpovídá zaměření diplomové práce.

4. Vyjádření k práci

Diplomová práce si klade za cíl „představit čtenáři možné způsoby stíhání zločinů podle mezinárodního práva spáchaných v probíhajícím konfliktu /.../, poskytnout představu o orgánech, jež by se stíháním osob za jejich spáchání odpovědných mohly zabývat, případně již zabývají, a představit rovněž rozsah jejich působnosti a postupu“ (str. 6). Ačkoli vymezení cíle může působit čistě deskriptivně, práce obsahuje rovněž analytické a komparativní části, v nichž diplomantka např. srovnává vymezení zločinů podle mezinárodního práva v Římském statutu MTS a ve vnitrostátních právních rádech, popř. se zamýšlí nad možnostmi stíhání těchto zločinů na národní i mezinárodní rovině.

První kapitola práce připomíná vymezení jednotlivých zločinů podle mezinárodního práva, tedy zločinu genocidy, zločinu agrese, válečných zločinů a zločinů proti lidskosti. Diplomantka postupuje tak, že vždy nejprve uvede vymezení podle Římského statutu MTS, popř. jiného pramene mezinárodního práva a následně upozorní na rozdíly mezi tímto vymezením a definicí obsaženou v trestním právu Ukrajiny, Ruské federace a České republiky. Výběr států je logický, odráží dílem jejich zapojení do konfliktu, dílem prostředí vzniku diplomové práce. První kapitola není výrazně originální, právě upozornění na národní definice ji ale přece jen dává určitý nový rozměr, který nebývá ve standardním pojednání o zločinech podle mezinárodního práva přítomen.

Druhá kapitola práce se zamýšlí nad tím, které ze zločinů podle mezinárodního práva mohly být spáchány během konfliktu na Ukrajině. Diplomantka dospívá k závěru, že nejspíše došlo ke spáchání zločinu agrese (představiteli Ruské federace) a také válečných zločinů a zločinů proti lidskosti. Vzhledem k tomu, že katalog těchto dvou typů zločinů je dosti obsáhlý, uvádí práce spíše příklady takových zločinů a neusiluje o jejich taxativní soupis. Do tohoto pojetí zapadá zařazení případových studií věnovaných zločinům spáchaným během bojů v Mariupoli a při okupaci Buči. U válečných zločinů i zločinů proti lidskosti podle diplomantky shodně platí, že za jejich páchaní nesou s vysokou pravděpodobností odpovědnost hlavně vojáci, vojenští velitelé a civilní nadřízení, včetně politické reprezentace, Ruské federace. Pokud jde o poslední zločin podle mezinárodního práva, zločin genocidy, nedospívá práce k jasnému závěru ohledně jeho možného spáchání během konfliktu na Ukrajině.

Třetí kapitola je věnována institucionálním a procesním mechanismům stíhání zločinů podle mezinárodního práva spáchaných během konfliktu na Ukrajině. Diplomantka rozebírá stíhání před MTS, možnost ustavení zvláštního tribunálu a stíhání na národní úrovni – na Ukrajině, v Ruské federaci a v třetích státech (včetně České republiky, na základě univerzální jurisdikce).

Jejím hlavním zjištěním – které lze současně považovat za hlavní zjištění celé práce – je to, že každá rovina má své výhody i nevýhody, a jako nejvhodnější se proto jeví jejich kombinace.

Závěr práce představuje spíše shrnutí nejdůležitějších prvků jednotlivých kapitol než závěr v pravém slova smyslu.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Diplomantka naplnila cíl, který si stanovila.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	Diplomantka postupovala při přípravě práce samostatně a současně pravidelně téma a text konzultovala. Problém z hlediska plagiátorství nevyvstává.
Logická stavba práce	Diplomová práce má logickou stavbu, jednotlivé části na sebe navazují a tvoří koherentní celek.
Práce se zdroji včetně citací	Práce se zdroji je standardní a odpovídá normě užívané na PF UK.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Hloubka analýzy vcelku odpovídá tomu, co je u daného typu kvalifikačních prací na PF UK obvyklé.
Úprava práce	Úprava práce je standardní.
Jazyková a stylistická úroveň	Po jazykové a stylistické stránce je práce na slušné úrovni.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Předložená diplomová práce splňuje požadavky kladené na daný typ kvalifikačních prací na PF UK, a proto ji doporučuji k obhajobě. Během ní by se diplomantka mohla vyjádřit k těmto otázkám:

- 1) Jaké jsou argumenty pro a proti tomu, že během konfliktu na Ukrajině došlo či dochází k páčání zločinu genocidia?
- 2) Jak diplomantka hodnotí, z právního hlediska, prohlášení týkající se válečných zločinů, které Ukrajina přijala při ratifikaci Římského statutu?

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Práci doporučuji k obhajobě.
Navržený klasifikační stupeň	Práci hodnotím – s výhradou průběhu obhajoby – jako výbornou.

V Praze dne 27. října 2024

Prof. JUDr. PhDr. Veronika Bílková, PhD., E.MA